

Zpráva o činnosti Východočeského muzea v Pardubicích za rok 2006

1. Úvod

Největším kladem činnosti VČM v r. 2006 je udržení poměrně velkého zájmu veřejnosti o prezentační aktivity muzea, zejména dosažení návštěvnosti expozic a výstav v počtu přes 62 tis. osob (dosud rekordní návštěvnost; se všemi ostatními aktivitami na zámku to je přes 82 tisíc osob, které navštívily během roku prostory Zámku / muzea). Podařilo se získat dotaci z Finančních mechanismů EHP / Norsko na urychlení obnovy Zámku pro rok 2007 – 2008 (635 tis. EUR). Muzeum získalo 6 grantů MK ČR na výzkumné projekty (jedno z nejúspěšnějších muzeí ČR). Naproti tomu se nepodařilo pokročit v přípravě na vydávání Vlastivědného lexikonu obcí PK; jen málo se pokročilo v dobudování depozitářů pro uložení sbírek.

2. Zhodnocení zřizovatelem stanovených závazných ukazatelů

1. Závazný limit prostředků na platy

Závazný limit prostředků na platy nebyl překročen.

2. Plnění vlastních příjmů ve výši min. 1,85 mil. Kč (bez zapojení fondů a archeologie)

Vlastní příjmy bez zapojení fondů a příjmů za archeologické výzkumy činily 2.093 tis. Kč a ukazatel byl splněn.

3. Dokončení elektronické evidence knihovního fondu dle zprávy ze dne 11. 1. 2005

Elektronická evidence dle stanovených parametrů byla dokončena a v programu Clavius je katalog od března 2006 přístupný na internetu.

4. V případě poskytnutí dotace zajištění realizace projektu z prostředků Norských fondů, příprava dalších projektů k čerpání prostředků z fondů EU

Během celého roku probíhalo hodnocení projektu na obnovu Zámku z tzv. Norských fondů Kanceláří FM EHP/Norsko. Byly dopracovány vyžádané podklady a proveden zahraniční audit. Projekt byl schválen a v listopadu 2006 doporučen k realizaci, k níž dojde v r. 2007 – 2008. Přípravy dalšího projektu v programu „Culture 2000“ byly pro nedostatečnou součinnost vytypovaného zahraničního partnera z Finska zastaveny.

5. Zpracování studie areálu Zámku Pardubice do 31.12. 2006.

Během roku došlo ze strany zřizovatele k několika změnám ve stanovení postupu a vstupních parametrů zadání pro studii využití areálu Zámku. Přesto byly ze strany VČM shromážděny všechny potřebné podklady a vstupní materiály, které bylo možné využít počátkem r. 2007 při finálních jednáních o dané záležitosti.

3. Péče o sbírky

- Akvizice. Nově VČM získalo 4222 sbírkových předmětů (tj. 647 př. č.). Z toho nákupem 1705 ks (42 %) v hodnotě 560 tis. Kč; darem 881 ks (21%) a sběrem v terénu nebo výzkumem 1636 ks (39%). K nejcennějším akvizicím patří 5 ks ateliérového skla, 2 ks historických zbraní a 110 ks z vybavení pardubické cukrárny z 1. pol. 20. stol.
- Evidence. V systematické evidenci zpracováno 8534 sb. předmětů (4708 inv.č.). Evidence je zpracovávána vesměs v elektronické podobě.
- Inventarizace. Inventarizace provedena u 30206 sb. předmětů s tím, že program inventarizací je dodržován. Žádné zásadní nedostatky nebyly zjištěny. Navrhovaná dílčí opatření k uložení sbírek jsou řešitelná jen dlouhodobě, případně operativně zařazena do programu na r. 2006/2007.
- Uložení a zabezpečení sbírek. Během roku se pracovalo na definitivním vybavení depozitářů v JV věžici zámku: zřízeno monitorování klimat. podmínek v 1. části objektu a přestěhována sem větší část geologické sbírky. Po předání krytů CO ve valech do správy VČM, byly zahájeny úpravy prostor, podmiňující jejich trvalé užívání (nakoupeny vysoušeče, úprava dveří, rozvody vody,

vyklízení nefunkčního materiálu). V hlavní budově zámku byl zaveden nový režim klíčového hospodaření.

- Konzervace, preparace a restaurování. Ve vlastní laboratoři zpracováno 3033 sb. předm. Z toho 90 ks restaurováno (sbírky umprum, hračka, archeologie). Z konzervovaných předmětů bylo cca 2500 ks archeologické keramiky. Přírodovědný materiál ošetřován vlastními silami přírodovědného odd. s tím, že dodavatelsky byla provedena preparace 20 obratlovců (50 tis. Kč).

4. Prezentace sbírek a odborné činnosti muzea

- Expozice. Během roku se pracovalo na rozšíření expozice hračky (nákup vitrín pro připravovaný „hrací kout“); k expozici sbírky skla připraven a vydán katalog. Pokračovala příprava archeologické expozice (půdorysné řešení, návrh vitrín).
- Výstavy. V muzeu instalováno 11 výstav. Z toho 6 velkých (100 - 200 m²): Pohádkové bytosti PK / Pojd'te s námi do pohádky V. Klimentové (17.3. – 10.9.); Vojenské zbraně 18. – 20. stol. (21.4. – 4. 6.); Česká bible v průběhu staletí (16. 5 – 15.6., převzato od Spol. přátel české bible s podporou Biskupství královéhradeckého); Milan Handl a Stanislava Grebeníčková – sklo (30.6. – 10.9.); Mezinárodní malířský plenér 2006 (5. 8. – 3. 9., ve spolupráci s Unii výt. umělců PK); Po stopách knih (27.10. – 18. 2. 2007). K těmto výstavám se konaly vernisáže (největší ohlas na výstavě Česká bible); k výstavám Pohádkové bytosti, Vojenská zbraně a Po stopách knih připraveny doprovodné programy pro školy. Kromě toho muzeum připravilo 5 tzv. „malých výstav“. V přednáškovém. sále Velikonoční pohlednice (17. 3. – 30.4.) a 75 let Výstavy tělesné výchovy a sportu RČS v Pardubicích (3.7. – 15. 8.). V ostatních prostorách výstavy Jiřinky 2006 (8.9. – 10. 9., spolu s ČSZ DAGLA); Madagaskar – ptačí ráj (28. 9. – 10. 2. 2007, fotografie V. Lemberka); Betlémy (3.12. – 21.1. 2007). Další specifickou výstavní aktivitou bylo 6 virtuálních výstav na internetové prezentaci VČM.
- Výstavy muzea zapůjčené jiným institucím. VČM zapůjčilo úspěšnou výstavu „60. léta“ z r. 2005 do Středočeského muzea v Rožtokách a dojednány další reprízy v r. 2007 v jiných místech. Pro Ostravské muzeum byla připravena výstava ze zapůjčených předm. VČM „Revolvery a pistole v proměnách doby“. Ze sbírky pohlednic zapůjčeny kompletní soubory pro výstavy v muzeích Olomouc, Zlín a Polička. Pracovníci muzea byly kurátory dalších 4 výstav v různých místech ČR.
- Ediční činnost. Vydáno 10 publikací a 1 CD. Z toho vyšly všechny tři periodické sborníky: Vč sborník historický 13 (248 str. A5); Vč sborník přírodovědný /Práce a studie 13 (276 str. A5) a k němu samostatně suplementum „Optimalizace sítě maloplošných chráněných území v ČR, kolektiv autorů (216 str. A5); sborník Panurus 15/2006 (145 str. A5). Hlavním titulem roku bylo vydání katalogu expozice sbírky skla (I. Křen, 79 stran A4, 185 bar. vyobr.). které podpořil grant MK ČR ve výši 239 tis. Kč. K výstavě Jiřiny 2006 a k příležitosti 80. výr. založení Národní jiřinkářské společnosti byl vydán ve spolupráci s ČSZ DAGLA sborník Tradice jiřinek ve východních Čechách (54 str. A5). K výstavě Mezinárodní malířský plenér 2006 byl spolu s Unii výt. umělců PK vydán katalog (32 str. A5). Finančně vydání podpořilo město Pardubice a další sponzoři. Spolu s Muzeem vých. Čech v Hradci Králové vydalo VČM k životnímu jubileu Víta Vokolka publikaci Vita archaeologica / Sborník Víta Vokolka (413 str. A4). Vydána byla dále monografie J. Mlíkovský a V. Lemberk (edit.): Josef Musílek – český ornitolog a legionář na Sibiři (198 str. B4, na přípravě spolupracovalo Národní muzeum v Praze). Pro obec Ranou u Hlinska vydalo VČM publikaci F. Šebek: Kapitoly ze starších dějin obce Raná (23 str. A5). Významným počinem bylo vydání CD „Východočeské muzeum v Pardubicích – Virtuální prohlídka zámku a expozic“ (česká a angl. verze), jehož vznik finančně podpořilo město Pardubice (260 tis. Kč). Kromě publikací bylo vytištěno 6 dvouměsíčních přehledů činnosti muzea.
- Badatelské služby. Pracovníci muzea vyřídili celkem 372 badatelských návštěv, dotazů a konzultací - mimo badatelské služby knihovny a metodické pomoci muzeím (viz níže). Kromě toho zpracovali 52 odborných písemných rešerší, posudků a vyjádření. Z toho 33 v oboru archeologie, nejčastěji pro orgány státní správy a samosprávy.
- Zapůjčky sbírek. Zapůjčeno bylo celkem 2.383 sb. předmětů. Z toho na výstavy 827 ks, 1940 ks ke studiu badatelům a 151 ks poskytnuto k publikačním aj. propagačním účelům. Badatelsky nejžádanějšími fondy byla botanická sbírka, sbírka pohlednic a fotoarchív, sbírková knihovna.

- Muzejní knihovna. Studijní fond knihovny doplněn o 275 knihovních jednotek, náklady na nákup knih včetně předplatného časopisů činily 112 tis. Kč. Během roku bylo poskytnuto 519 zápůjček a knihovna vyřídila 434 badatelských návštěv a 165 telefonických bibliografických dotazů. Od března 2006 je knihovní katalog (vyjma sbírkové knihovny) veden v počítačovém programu CLAVIUS a je přístupný veřejnosti na internetové stránce muzea.
- Ostatní prezentační aktivity, propagace a popularizace. Průběžně byla zajišťována základní propagace (vydávání dvouměsíčních přehledů, pozvánky, plakáty, inzerce ve specializovaných časopisech), jako neúčinnější se jevila prostřednictvím sdělovacích prostředků a na internetu. V tom bylo publikováno 31 článků a zpráv o činnosti muzea v tisku, odvysíláno 19 relací v Českém rozhlasu, 6 zpravodajských šotů v TV. Na internetové stránce muzea byla především doplněna virtuální prohlídka rytířských sálů (od dubna) a posléze i všech expozic (od prosince), viz té výše uv. katalog knihovny. Připraveny byly pro návštěvníky programy ke zvláštním příležitostem: K Mezinárodnímu dni muzeí připravilo muzeum vedle tradiční tiskové konference pro návštěvníky „Muzejní noc“ (19. 5.); ke Dnům Evropského historického dědictví (10. 9.) organizován volný vstup do expozic a 2 exkurze po městě; exkurze po městě a večerní prohlídka expozic byly připraveny také pro návštěvníky mezinárodního šachového turnaje Czech Open (26. 7.). Již tradičně mělo veliký návštěvnický ohlas otevření expozic a výstav v noci na Štědrý den 24. XII. (4735 návštěvníků).

5. Ostatní kulturní a vzdělávací aktivity

- Přednášky a exkurze pořádané muzeem. VČM připravilo pro veřejnost 44 přednášek, které navštívilo celkem 2.525 posluchačů, což je srovnatelné s předchozím rokem. Dále uspořádalo 12 exkurzí pro 350 účastníků. Ve spolupráci s dalšími institucemi VČM připravilo ve svých prostorách 4 semináře a konference jichž se účastnilo 172 osob (s AMG ve dnech 10 – 11. 4. dvoudenní seminář „Muzea v ČR a dobrovolnictví“; s FF Univerzity Pardubice ve dnech 27. – 28. 4. bienále historiků; s ARÚ ČAV seminář archeologů k životnímu jubileu Víta Vokolka; s agenturou SEKURKON Praha ve dnech 4. – 5. 9. celostátní školení kronikářů k uplatnění nového zákona o obecních kronikách.). V návaznosti na cyklus přednášek o dějinách města Pardubic dále připravilo VČM kurz průvodců městem Pardubice, do něhož se přihlásilo 22 zájemců a 19 jej absolvovalo. Ve spolupráci s Uníí výtvarných umělců regionu Pardubicka uspořádalo VČM V. ročník Mezinárodního malířského plenéru Pardubice 2006, jehož se účastnilo 13 umělců, z toho 3 ze zahraničí. Kromě výstavy a vydání katalogu (viz výše) se pro účastníky plenéru konalo několik společenských setkání a poznávacích exkurzí. Kromě řady sponzorů podpořilo plenér finančně město Pardubice (45 tis. Kč).
- Spolupráce muzea se zájmovými sdruženími. VČM nadále úzce spolupracovalo s Vč pobočkou České společnosti ornitologické při VČM: uskutečnily se 3 semináře (1. 4., 14. 10., 9. 12., účast 149 osob), společné vydání sborníku Panurus aj.; o něco méně spolupracovalo VČM s dalšími organizacemi (Vč pobočka Botanické společnosti, Česká spol. entomologická, Archeologická společnost, Arachnologická společnost).
- Muzeum připravilo ve spolupráci s KD Dubina Pardubice již 3. ročník znalostní dějepisné soutěže žáků základních škol Pardubického kraje, o níž roste mezi školami zájem. V r. 2006 bylo zvoleno téma „Přemyslovci a jejich dědictví“ v návaznosti na 700. výr. vraždy Václava III. v Olomouci. Do soutěže se přihlásilo 53 družstev (530 žáků) ze 37 škol PK (třikrát tolik, co v r. 2005 !/). Kromě toho pět pracovníků VČM pracovalo v porotách soutěží Biologická olympiáda, Soutěž poznávání živočichů, Středoškolská odborná činnost (přírodní vědy i historie).
- V prostorách zámku se v průběhu roku konalo 129 společenských, kulturních a zábavných akcí jiných pořadatelů, které navštívilo celkem 16.055 osob. Bylo to co do počtu akcí i návštěvníků zhruba o 27 % více, než v r. 2005. Z celkového počtu bylo 42 společenských akcí, 47 koncertů, 25 přednášek a konferencí, 15 jiné. Kromě toho se v rytířských sálech uskutečnilo 55 svatebních obřadů.

6. Návštěvnost muzea / galerie

1	2	3	4	5	6	7
počet návštěvníků expozic a výstav	přednášky a exkurze (počet posluchačů)	konference, semináře, kurzy aj. (počet účastníků celkem)	badatelské návštěvy, poskytnuté konzultace, posudky apod.	účastníci ostatních kulturních a vzdělávacích akcí pořádaných muzeem /galerií	celkově účastníků (návštěvníků) na programech pořádaných muzeem / galerií	účastníci kulturních aj. akcí v prostorách muzea /galerie jiných pořadatelů
62.107	2.525	172	752	500	66.056	16.055

- Návštěvnost r. 2006 byla rekordní, zvláště pokud jde o návštěvnost expozic a výstav - ve srovnání s r. 2005 o 13% vyšší (o 7.979 osob více), přičemž v r. 2005 byla vykazována do té doby nejvyšší návštěvnost. Ovlivnil to hlavně zájem o novou expozici sbírky dětských hraček (otevřená od prosince 2005), která je vedle expozice Příroda východního Polabí návštěvnicky nejúspěšnější. Spolu s návštěvníky programů jiných pořadatelů navštívilo v r. 2006 prostory muzea – zámku celkem 82.111 osob.

7. Úkoly muzea v oblasti vědy a výzkumu, dokumentační činnost

- Pracovníci VČM pracovali od r. 2006 na šesti tří až pětiletých výzkumných projektech, které podpořilo na základě grantového řízení MK ČR (M. Cejmová: Hrady, hrádky a tvrze o. Pardubice, p.č. DB06P04OPP003; P.Vorel: Mince a jejich nálezy v českých zemích jako pramenný zdroj výzkumu měnové integrace Evropy na počátku raného novověku, p.č. DE06P04OMG007; H. Vincenciová: Výroční obyčeje jako součást společenského života obyvatelstva východních Čech, p.č. DB06P01RNK002; J.Dolanský: Pavouci rod Chiracanthium střední Evropy, p.č. DE06P04OMG002). Finanční dotace MK ČR pro r. 2006 činila 300 tis. Kč. Z hlediska úspěšnosti předložených žádostí patřilo VČM v grantovém řízení MK ČR na podporu vědy a výzkumu k nejúspěšnějším muzeím v ČR.
- Rozsah grantových projektů MK ČR ovlivnil menší intenzitu práce na dlouhodobých interních úkolech VČM. Především se nepodařilo posunout ke konkrétnímu výstupu úkol „Vlastivědný lexikon obcí Pardubického kraje“. V oboru přírodních věd byl plněn dílčími pracemi a v souvislosti se sbírkotvornou činností úkol „Geologická, faunistická a floristická dokumentace regionu působení muzea.“ Úkol „Archeologické výzkumy a archeologická dokumentace regionu PK“ pokračoval především velkým objemem prací v terénu. Bylo to 49 akcí (!), z toho 27 archeol. dozorů a 22 výzkumů (z nich významné a rozsáhlé akce byly zvl. dálniční přivaděč R37, šterkovna a pískovna v Opatovicích n. L., výstavba RD v Mikulovicích ad.). Regionální správa SAS ČR byla doplněna o 30 lokalit. V ostatních oborech byly řešeny dílčí úkoly k dějinám východních Čech a k dějinám Pardubic (výstupy viz v souhrnu níže).
- Jedna pracovnice se v omezeném rozsahu podílela na výzkumném úkolu Souboru lidových staveb Vysočina – Hlinsko v rámci programu MK ČR „Účinnější péče o tradiční lid. kulturu“. Dva pracovníci plní výzkumné projekty řešené současně na FF Univerzity Pardubice, jeden na FF Masarykovy univerzity v Brně.
- Výsledky všech výše uvedených výzkumných projektů jejich řešitelé průběžně publikovali v monografiích, ve studiích v odborném tisku i formou populárních článků pro veřejnost. V úhrnu to je 87 bibliografických titulů (!). Dále přednesli celkem 45 referátů na konferencích nebo formou populárních přednášek pro veřejnost.

8. Aktivity v oblasti metodické pomoci muzeím a spolupráce s odbornými institucemi

- Metodická a poradenská pomoc muzeím. Pracovníci VČM poskytli v jednotlivých oborech muzeím PK 19 konzultací a 11 muzeím mimo kraj. Pro muzeum Žamberk restaurovány 4 ks sbírkových předmětů (archeologie). VČM připravilo v souladu s Konceptí rozvoje muzeí PK návrh dvoustupňových statistických výkazů muzeí PK a zahájilo metodické návštěvy po všech

muzeích obcí kraje s cílem zpracovat souhrnnou zprávu o jejich stavu. Z organizačních a časových důvodů bude tato akce dokončena až v r. 2007. VČM se též účastnilo posuzování žádostí o udělení dotace z programu pro muzea a galerie PK. Doplnován byl průběžně dokumentační fond o činnosti muzeí PK, svolány byly 3 informativní porady ředitelů muzeí v PK (6. 4.; 14. 9.; 18.12.). Viz též výše bod 4., odst. výstavy zapůjčené muzeem a odst. zápůjčky sbírek.

- Podíl na činnosti muzejních profesních sdružení. Výrazná byla spolupráce muzea s Asociací muzeí a galerií ČR (AMG). Kromě výše uvedeného pořádání semináře byl ředitel do srpna členem exekutivy AMG, vede Školu muzejní propedeutiky, kde též přednáší, podílel se na řešení 2 dalších projektů. Další tři pracovníci se zapojili do činnosti oborových komisí AMG.
- Spolupráce s odbornými institucemi. Poměrně široká je spolupráce s Univerzitou Pardubice: 5 zaměstnanců muzea působí na univerzitě též pedagogicky, ředitel je členem Vědecké rady Univerzity; muzeum umožnilo během roku 13 studentům vykonat odbornou praxi; část výuky probíhá přímo v prostorách muzea; viz též výše organizaci konferencí aj. Celkem 6 pracovníků muzea působilo dále v 9 redakčních radách, ve vedení odborných komisí a poradních orgánech ostatních odborných institucí a organizací. VČM se podílelo s FF Univerzity Pardubice, Hist.ústavem ČAV a Sdružením historiků ČR na organizaci a průběhu IX. sjezdu českých historiků, který se konal v Pardubicích 6. - 8. 9. (část v prostorách zámku).

9. Provoz muzea, řízení a hospodaření

- Zhodnocení hospodaření. Hospodářský výsledek byl 179 tis. Kč. Výnosy činily celkem 37.330 tis. Kč. Závazné ukazatele byly dodrženy. Podíl mandatorních výdajů (tj. energie, osobní náklady, odpisy, pojištění vozidel, bankovní poplatky, povinné revize apod.) ve výši 20.539 tis. Kč činily 55 % rozpočtu. Kromě příspěvku od zřizovatele ve výši 27.886 tis. Kč (po úpravách) mělo VČM vlastní výnosy ve výši 8.591 tis. Kč. Mimorozpočtové zdroje činily celkem 853 tis. Kč (z toho ze státního rozpočtu /MK ČR/ 539 tis. Kč a město Pardubice 314 tis. Kč). Kromě toho město Pardubice přispělo částkou 730 tis. Kč na investice (dotace města Pardubic celkem 1.044 tis. Kč).
- Významné opravy, pořízení investic, změny ve stavu majetku. Během roku na opravy vynaloženo 3.879 tis. Kč, z čehož 403 tis. Kč bylo vynaloženo na opravu hradeb (úsek C,D) a 1.886 tis. Kč na odstranění havárie parkánové zdi za čp.3 Zámku. Zbývající prostředky (1.590 tis. Kč) byly věnovány na tzv. malou údržbu (střechy, omítky) a na opravy a údržbu strojů a zařízení. Na pořízení investic bylo vynaloženo 2.609 tis. Kč. Největší položkou bylo pořízení osvětlení na nádvoří Zámku za 1.746 tis. Kč (v tom 730 tis. Kč dotace města Pardubic). Dále byly dokoupeny vitríny do expozice dětské hračky (241 tis. Kč), provedena změna klíčového hospodářství budovy čp. 1, koupena maringotka pro archeol. odd., doplněna zahradní technika a další vybavení. Co se týče změn ve stavu majetku, až koncem roku (11/2006) byla dořešena otázka převedení krytů CO v tělese valů Zámku do majetku kraje a provedeno jejich předání do správy VČM.
- Personální obsazení. Během roku nedošlo ke změnám organizační struktury, ale plnění úkolů znamenala mimořádně vysoká nemocnost, která vyžadovala přijetí mimořádných organizačních opatření. V jednotlivých odděleních došlo k obměně obsazení u 4 funkčních míst (2 v souvislosti s mateřskou dovolenou, 2 změna pracovního poměru). Počet zaměstnanců (přepočtený stav) byl 57, z toho 19 s vysokoškolským vzděláním (33 %) a 18 se středoškolským vzděláním (32 %).

Zpracoval: 23. III. 2007

František Šebek
ředitel VČM